Asociația OVIDIU RO

Fiecare copil în grădiniță

Raportul pe 4 ani
către parteneri și investitori

Maria Gheorghiu, Leslie Hawke & Alina Seghedi
Octombrie 2014

Ajutăm copiii să ajungă

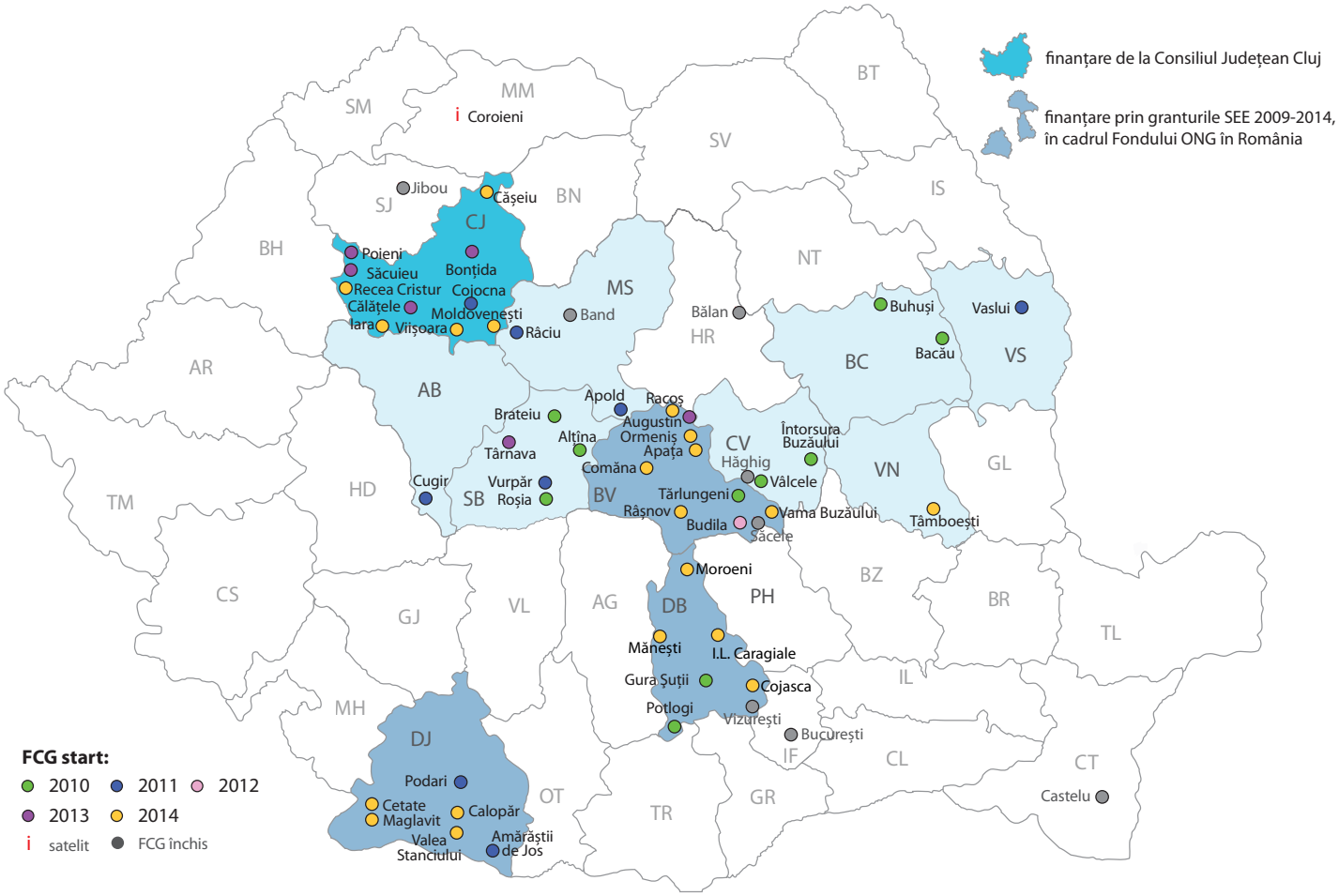
de aici, aici

din 2004

Fiecare copil în grădiniță

1500 de copii foarte săraci de vârstă preșcolară din 25 de comunități rurale
Prezență zilnică la grădiniță: 81%

120.000 de copii foarte săraci de vârstă preșcolară în România*
Prezență zilnică la grădiniță: cine știe?

În România se nasc anual circa 200.000 de copii, prin urmare sunt 600.000 de copii de vârstă preșcolară pe an. Pe baza statisticilor existente și a experienței în comunități dezavantajate, OvR estimează că 20% dintre acești copii îndeplinesc criteriile de sărăcie ale FCG .

Parteneri:

MINISTERUL EDUCAȚIEI NAȚIONALE

MINISTERUL MUNCII FAMILIEI, PROTECȚIEI SOCIALE ȘI PERSOANELOR VÂRSTNICE

eea grants

FONDUL ONG

Inspectoratul Școlar Județean CLUJ

Consiliul Județean CLUJ

Consiliul Județean BRAȘOV

Consiliul Județean DÂMBOVIȚA

Consiliul Județean DOLJ

Inspectoratul Școlar Județean DOLJ

Cuprins

I. De ce grădinița e importantă pentru România 5

A. De ce educația timpurie contează 6

B. De ce *Fiecare Copil în Grădiniță* funcționează 9

C. Impact *Fiecare Copil în Grădiniță* 9

II. Rezultate 11

A. Rezultate cumulate 11

B. Ce urmează după grădiniță? 13

C. Studiu de caz: Târnava 15

III. Elemente cheie 16

A. Responsabilizarea comunității 16

B. Construirea unei echipe locale profesioniste 17

C. Monitorizarea prezenței copiilor săraci 18

D. Implicarea părinților în activități educaționale 19

E. Îmbunătățirea sănătății copiilor vulnerabili 20

IV. Strategie de extindere 21

A. Conștientizare publică locală și națională 22

B. Poziționare națională și europeană 22

C. În afara României 23

V. Rolul sectorului privat 24

VI. Rezumat financiar 26

A. Venituri și cheltuieli 26

B. Donatori 27

VII. Material suplimentar 28

A. Criterii pentru participare și design 28

B. De ce tichetele sociale au efect 29

C. Elemente cheie ale FCG (detalii privind Cap. III) 30

D. Strategia de extindere 32

© Daniel Vrăbioiu

Investitori Majori în *Fiecare Copil în Grădiniță*:

© Ruti Alon

„Prevenirea transmiterii dezavantajelor de la generație la generație este o investiție crucială în viitorul Europei [...] cu beneficii pe termen lung pentru copii, economie și întreaga societate."

Recomandările Comisiei Europene, 20 februarie 2013[1]

[1] European Commission Recommendation, Investing in children: breaking the cycle of disadvantage, Brussels, 20.2.2013, C(2013) 778 final, p 2, http://ec.europa.eu/justice/fundamental-rights/files/c_2013_778_en.pdf accesat pe 4 septembrie 2014

I. De ce e importantă grădinița pentru România

„Educația timpurie este corelată pozitiv cu rate mai mari de absolvire a școlii și de angajabilitate și cu rate mai mici de infracționalitate."

Education and Its Lasting Effects: Research and Policy Implications,
W. Steven Barnett, Rutgers University, 2008

Anul trecut, Președintele Obama a cerut ca educația preșcolară să fie accesibilă fiecărui copil de 4 ani din America, deschizând o discuție națională care continuă să fie pe prima pagină a ziarelor din America. La un an după, primarul nou ales al orașului New York a reușit să înscrie la grădiniță 50.000 de copii de patru ani. Iar China și-a propus ca obiectiv până în 2020 să le ofere copiilor trei ani de grădiniță.

De ce această atenție bruscă pentru educația timpurie? Și de ce ar trebui să ne intereseze pe fiecare dintre noi dacă fiecare copil din România merge la grădiniță?

Datele internaționale sunt fără echivoc: copiii ale căror minți sunt antrenate devreme se descurcă mai bine la școală, ceea ce contează enorm pentru succesul lor ulterior în viață. De la naștere până la 5 ani, creierul se dezvoltă cel mai rapid, iar această perioadă este cea în care se pun bazele învățării ulterioare și funcționării în viața adultă.

Studiile arată și că părinții educați vorbesc cu copiii lor mult mai mult și folosesc un vocabular mai bogat decât părinții cu un nivel de educație scăzut. Și bineînțeles, părinții mai educați tind să le citească mai mult copiilor, de la vârste foarte mici.

Prin urmare, copiii care sunt expuși de timpuriu limbajului și cărților devin elevi mai buni la școală și adulți mai ușor de angajat, mai târziu.

Conform Băncii Mondiale, doar 37% dintre copiii în situații de risc din România sunt înscriși la grădiniță (față de media națională de 77%)[2]. Peste tot în România, copiii din cuartila cea mai săracă încep școala fără niciun fel de noțiuni de bază (cum ar fi abilitatea de a identifica zece litere ale alfabetului, culorile sau cifrele până la 10). Casele lor nu au cărți, iar părinții săraci nu sunt conștienți nici măcar de cât de important este să vorbească cu copiii lor, darămite să le citească. Spre deosebire de casele pline de cărți ale familiilor educate, casele copiilor săraci nu au nici un fel de material tipărit. În consecință, acești copii intră în sistemul educațional cu un decalaj imens față de colegii lor, pe care de cele mai multe ori nu reușesc să îl depășească. Programele tip Școală după Școală nu sunt suficiente să reducă decalajul sau, mai exact, prăpastia care îi separă de colegii lor din clasa de mijloc când încep clasa pregătitoare.

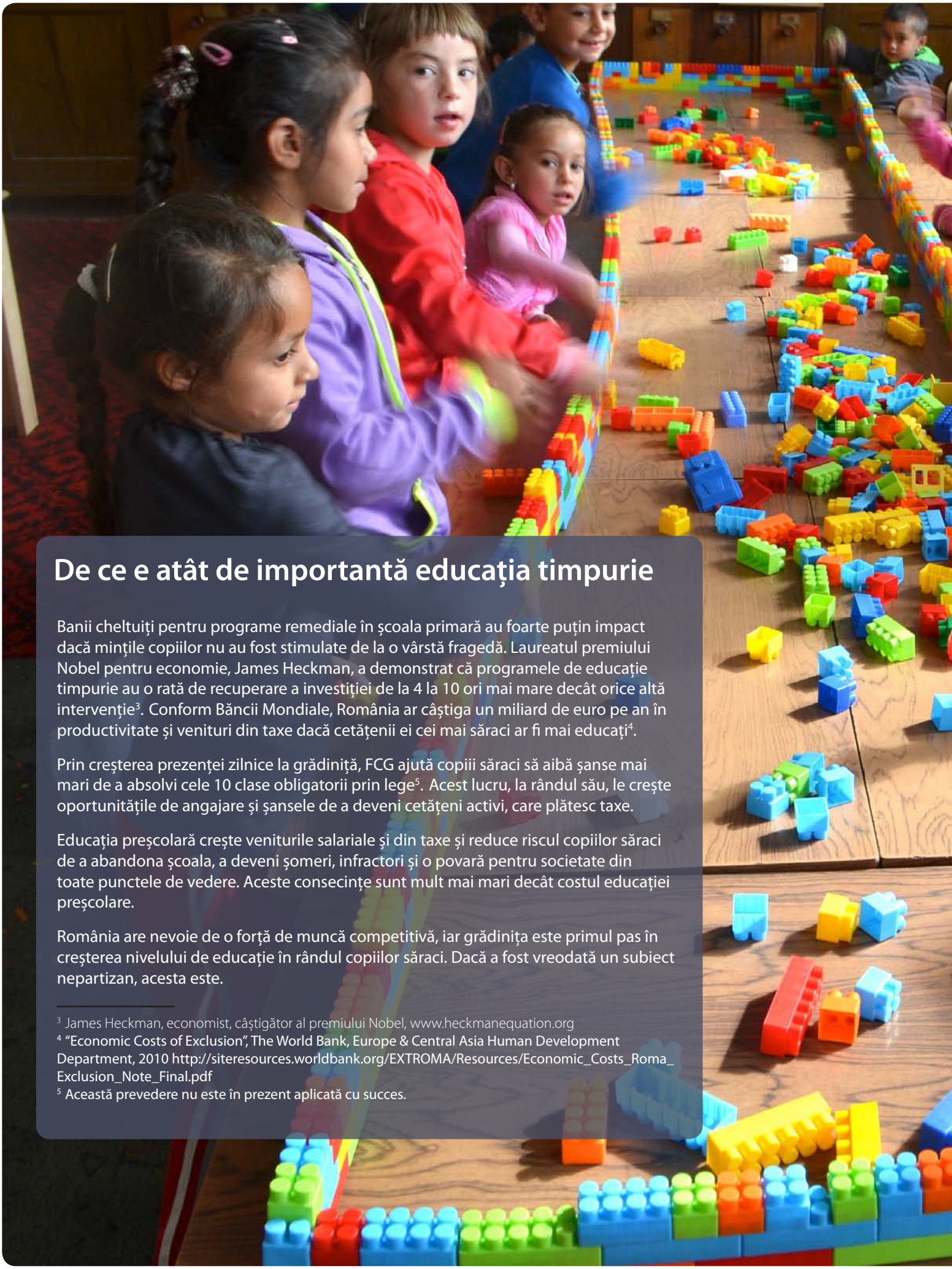
Și cel mai îngrijorător lucru este că această diferență de nivel între copii, deși iremediabilă, POATE FI prevenită. Soluția începe cu educație timpurie de calitate. Acest decalaj nu e o problemă numai pentru cei săraci ci creează în același timp o povară economică și socială care va trebui dusă de membrii educați, productivi ai societății. Este esențial să facem ce trebuie pentru propriii copii - dar dacă nu facem același lucru și pentru copiii celor needucați și marginalizați social, moștenirea pe care o vom lăsa copiilor noștri va fi o societate cu costuri și handicapuri care le vor sufoca și lor potențialul.

[2] Toward an Equal Start: Closing the Early Learning Gap for Roma Children in Eastern Europe, World Bank, 2012

4,11 mil.
de copii
în România

17,4%
rata părăsirii
timpurii a școlii

710.000
de tineri riscă să abandoneze școala înainte de clasa a 9-a în următorii 20 de ani - dacă această tendință nu va fi oprită de o intervenție națională coerentă.

De ce e atât de importantă educația timpurie

Banii cheltuiți pentru programe remediale în școala primară au foarte puțin impact dacă mințile copiilor nu au fost stimulate de la o vârstă fragedă. Laureatul premiului Nobel pentru economie, James Heckman, a demonstrat că programele de educație timpurie au o rată de recuperare a investiției de la 4 la 10 ori mai mare decât orice altă intervenție[3]. Conform Băncii Mondiale, România ar câștiga un miliard de euro pe an în productivitate și venituri din taxe dacă cetățenii ei cei mai săraci ar fi mai educați[4].

Prin creșterea prezenței zilnice la grădiniță, FCG ajută copiii săraci să aibă șanse mai mari de a absolvi cele 10 clase obligatorii prin lege[5]. Acest lucru, la rândul său, le crește oportunitățile de angajare și șansele de a deveni cetățeni activi, care plătesc taxe.

Educația preșcolară crește veniturile salariale și din taxe și reduce riscul copiilor săraci de a abandona școala, a deveni șomeri, infractori și o povară pentru societate din toate punctele de vedere. Aceste consecințe sunt mult mai mari decât costul educației preșcolare.

România are nevoie de o forță de muncă competitivă, iar grădinița este primul pas în creșterea nivelului de educație în rândul copiilor săraci. Dacă a fost vreodată un subiect nepartizan, acesta este.

---

[3] James Heckman, economist, câștigător al premiului Nobel, www.heckmanequation.org

[4] "Economic Costs of Exclusion", The World Bank, Europe & Central Asia Human Development Department, 2010 http://siteresources.worldbank.org/EXTROMA/Resources/Economic_Costs_Roma_Exclusion_Note_Final.pdf

[5] Această prevedere nu este în prezent aplicată cu succes.

„Investiția în programe de educație timpurie este esențială pentru a rupe cercul sărăciei multigenerațională și, în același timp, este o dovadă de economie inteligentă."

Raport Banca Mondială, 2012[6]

[6] "Toward an Equal Start: Closing the early learning gap for Roma Children in Eastern Europe", pag 61 – World Bank, 2012

© Oana Livadariu

„Politicile educaționale ar trebui să includă prioritizarea investiției în educație timpurie de calitate [...], lucrul cu părinții și stimularea participării."

Raport Banca Mondială, 28 februarie 2014

© Johannes Kruse

De ce ***Fiecare Copil în Grădiniță*** funcționează

Fiecare Copil în Grădiniță (FCG) previne abandonul școlar prin (1) prioritizarea educației timpurii în comunitățile locale și (2) stimularea părinților săraci să își aducă la grădiniță copiii de 3-5 ani. Eficacitatea FCG a fost recunoscută prin numeroase premii. Programul a fost citat atât de publicația *The Economist* cât și de Banca Mondială drept bună practică. Remus Pricopie, Ministrul Educației, l-a numit „un model în oferirea de educație timpurie copiilor în situații ridicate de risc". Dar până în prezent, FCG nu a beneficiat de fonduri din partea Uniunii Europene. În schimb, programul a fost finanțat de sectorul corporatist din România și de o organizație non-profit din SUA.

Programul a fost lansat de Asociația OvidiuRo și Ministerul Educației în iulie 2010. De atunci, în fiecare an, 1300-1500 de copii din peste 20 de comunități rurale și urbane mici au beneficiat de educație timpurie și nutriție mai bună prin FCG.

Fiecare Copil în Grădiniță se adresează celor mai săraci copii – acelora care trăiesc în locuințe improprii și aglomerate din zone izolate cu acces limitat la apă potabilă și servicii medicale de bază. Iarna, posibilitățile de angajare sunt aproape inexistente din cauza nivelului scăzut de educație a adulților combinat cu o cerere scăzută pentru muncă necalificată.

Tichetele sociale condiționate de prezența copiilor la grădiniță s-au dovedit a fi un instrument extrem de eficace și de eficient pentru a motiva părinții foarte săraci și de multe ori analfabeți funcțional (care au, în medie, 4 ani de școală) să își aducă copiii la grădiniță în fiecare zi. Dacă fac acest lucru, părinții primesc la finalul lunii tichete sociale în valoare de 50 de lei pe lună. Cum alocația de stat pentru copii în România (necondiționată) este 42 de lei, acest stimulent reprezintă o creștere semnificativă a veniturilor familiilor care supraviețuiesc din alocațiile copiilor.

Impact FCG

Termen scurt: Creștere imediată a prezenței, folosirea mai eficientă a resurselor publice

- Crește numărul copiilor săraci înscriși și prezenți zilnic la grădiniță;
- Maximizează folosirea resurselor umane și materiale (costurile cu încălzirea și curățenia claselor fiind la fel de mari și dacă sunt prezenți numai o parte dintre copiii înscriși);
- Le permite părinților să îmbunătățească nutriția copiilor lor;
- Oferă îmbrăcăminte și încălțăminte celor mai săraci copii din bugetele locale;
- Crește atenția DGASPC față de familiie sărace prin implicarea zilnică a asistenților sociali.

Termen lung: Schimbarea mentalității și a modelelor de comportament pro-educație

- Crește eficacitatea colaborării inter-instituționale;
- Încurajează practici de predare incluzive;
- Reduce nevoia de intervenții remediale în anii de școală;
- Încurajează notarea prezenței în mod onest și responsabil;
- Schimbă mentalitatea părinților privind vârsta „potrivită" de a începe educația copiilor lor;
- Reduce stereotipurile profesorilor privind abilitățile de învățare ale copiilor romi;
- Îmbunătățește comunicarea dintre părinții săraci și profesori;
- Le oferă autorităților locale și liderilor romi un scop și o viziune comune.

„Efectele reale ale programului vor fi vizibile pe termen mediu și lung."

Valentin Cuibus, Inspector Școlar General Cluj

„E o evoluție și un progres clar datorită acestei abordări. Acum copiii sunt integrați, iar părinții lor au mai mult respect față de profesori și față de ei înșiși. Sunt mai toleranți și mai înclinați să respecte un program."

Gabriela Lupu, director adjunct, Școala Gimnazială Singidava Cugir

II. Rezultate

Rezultate cumulate 2010-2014:

81% prezență în rândul a 3200 de copii cu grad ridicat de risc educațional

Copiii din ***Fiecare Copil în Grădiniță*** care, după toate probabilitățile, nu ar fi beneficiat de niciun fel de educație timpurie formală înainte să meargă la școală - la 6, 7 sau 8 ani, sau ar fi frecventat grădinița sporadic și ar fi avut un decalaj de învățare major - au acum aceleași cunoștințe și deprinderi ca și colegii lor din familii mai înstărite. Prezența lor la grădiniță este cel puțin de două ori mai mare față de prezența (estimată) înainte de FCG.

FCG pe scurt

41 de grădinițe din **34** de comunități din **15** județe

2600 de copii cu nivel ridicat de risc au mers la grădiniță

5200 de copii între 3 și 14 ani și **450** de profesori au participat la ateliere de vară

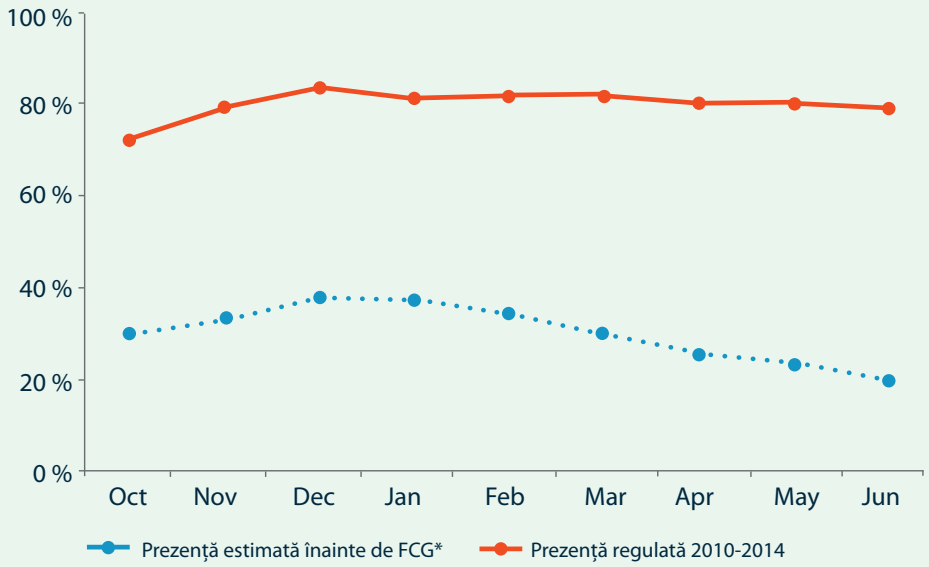
1200+ de copii și membri ai familiilor au beneficiat de componenta de sănătate

740 de copii de 2-3 ani și mamele lor s-au familiarizat cu grădinița prin Șotron Doi

2600+ de părinți au participat la activități educaționale lunare

600+ de profesori au fost formați în metode de predare centrate pe copil

Prezența copiilor FCG: 2010-2014

*Înainte de FCG, prezența la grădiniță nu era monitorizată strict, prin urmare comparația directă nu este posibilă, dar profesorii raportează că numai 40% dintre acești copii veneau la grădiniță, iar un raport al Băncii Mondiale din 2012 spunea că în medie, doar 37% dintre copiii de etnie romă erau înscriși la grădiniță - ceea ce nu spune nimic despre prezența lor reală.

„Înainte de FCG aveam copii în clasa întâi care începeau să plângă după ce scriau un rînd. Adaptarea la școala primară, fără grădiniță, e pur și simplu un pas mult prea mare.”

Claudia Pop, profesor clasa pregătitoare, Apold

© Ruti Alon

„Rezultatele chiar se văd la clasa pregătitoare. Și în ceea ce privește vocabularul și, cel mai important, social - în ceea ce privește respectarea unui program, igiena și prieteniile cu ceilalți copii.”

Rozalia Mihu, director, Școala Gimnazială Singidava Cugir

Ce urmează după grădiniță?

Pentru prima dată, în septembrie 2013 unii dintre copiii FCG au intrat în clasa pregătitoare cu trei ani de grădiniță la activ. Învățătorii lor raportează în mod consecvent diferența majoră privind ușurința cu care învață. O învățătoare a observat că părinții copiilor FCG și-au păstrat obiceiul de a o anunța când lipsesc copiii și că prezența la școală a rămas ridicată chiar și în lipsa tichetelor sociale: 9 din cei 13 copii din clasa ei au venit la școală în fiecare zi și 8-9 părinți au participat la ședințele cu părinții, în timp ce „înainte cel mult doi părinți săraci ar fi participat", iar copiii au venit la școală și când ploua și chiar dacă stăteau la capătul satului.

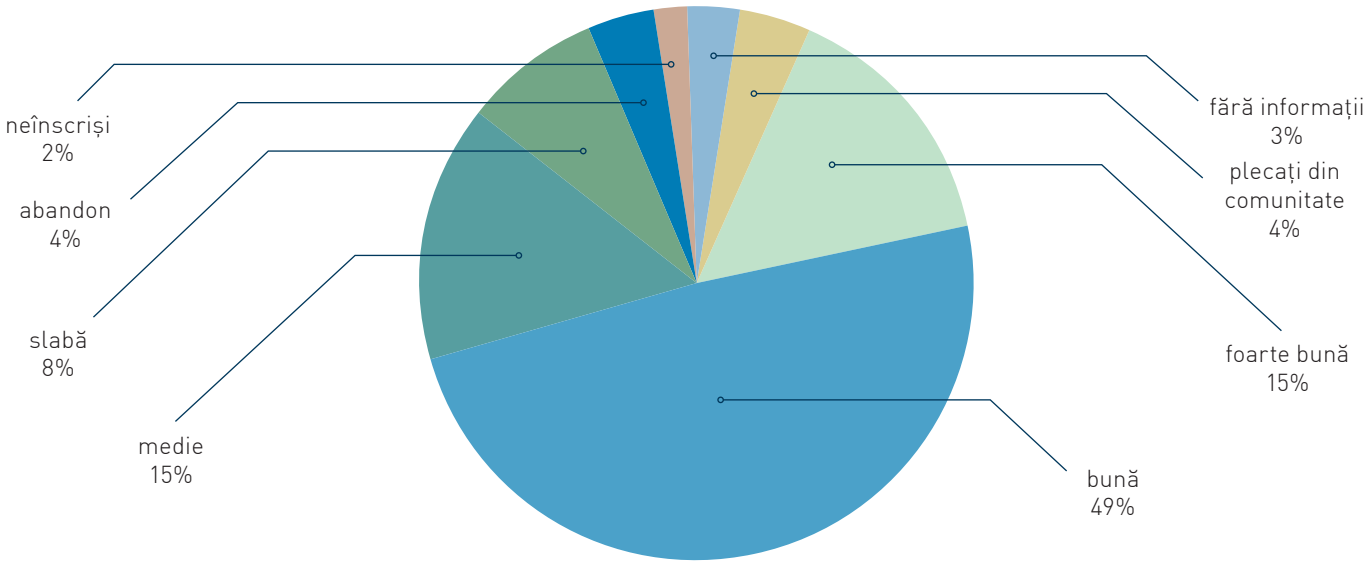
Majoritatea copiilor care au fost în program au acum prezență foarte bună sau bună la școală (peste 80% din zilele de școală). Alți 15% au avut frecvență medie (prezență între 50 și 80% din zilele de școală), în timp ce numai 4% au abandonat și 2% nu s-au înscris.

La școală

98%
dintre copiii care au fost la grădiniță datorită FCG s-au înscris în clasa pregătitoare sau clasa I

65%
dintre copiii FCG au continuat să aibă prezență bună sau foarte bună în școala primară

Prezența școlară a copiilor ex-FCG (clasa pregătitoare - clasa a III-a)

„Copiii care nu merg la grădiniță sunt pierduți din start."

Profesor învățământ preșcolar, Târnava

Rata natalității

10,4	9,7	21,6
EU	RO	Târnava

Studiu de caz: Târnava, Sibiu

Înainte de FCG		După FCG
19%	înscrişi la grădiniţă	96%
14%	medie de prezenţă zilnică	85%

Echipa OvidiuRo a vizitat prima dată Târnava în primăvara anului 2012, în timpul discuţiilor cu Consiliul Judeţean Sibiu privind extinderea FCG. Târnava era pe lista de comunităţi sărace a Inspectoratului Şcolar şi directorul şcolii, dl. Bădulescu, a fost nerăbdător să discute cu noi.

44% dintre cei 3000 de locuitori din Târnava s-au autoidentificat ca fiind de etnie romă la recensământul din 2011. 160 de familii beneficiază de ajutor social şi 600 de adulţi trăiesc pe două străzi lungi de pământ. Majoritatea locuinţelor sunt colibe cu o cameră care e sufragerie, dormitor şi bucătărie pentru şase sau mai multe persoane. Toaletele sunt rare, chiar şi în curte. Familiile supravieţuiesc din ajutor social, muncă ocazională şi colectare de fier vechi din groapa de gunoi de la Copşa Mică. Puţini locuitori au acte pentru case. Mediatorul şcolar spune că oamenii aveau pământ arabil, dar l-au vândut să-şi plătească datoriile şi treptat, tinerii n-au mai rămas cu nimic.

60 de copii s-au născut în zona săracă în 2012 – o natalitate de 21,6% (faţă de media naţională a României de 9,7% sau de media UE de 10,4%).

Când FCG a ajuns în Târnava, majoritatea copiilor săraci nu erau înscrişi la grădiniţă şi mulţi nu mergeau nici la şcoală. (Copiii de grădiniţă credeau că Adi, mediatorul şcolar, e preşedintele României.)

În octombrie 2013, când finanţarea din partea Consiliului Judeţean Sibiu nu s-a concretizat, Keep Calling, o companie românească de IT cu sedii în Sibiu şi Atlanta, Georgia, a oferit o finanţare parţială pentru extinderea FCG în judeţul Sibiu. Primarul şi directorul şcolii din Târnava au fost de acord cu programul şi s-au organizat rapid. ProTârnava, asociaţia locală a profesorilor, a preluat coordonarea proiectului. La sfârşitul lui octombrie OvR a instruit echipa locală, iar în vacanţa din noiembrie mediatorul şcolar şi asistentul social au mers din uşă în uşă să înscrie copiii la grădiniţă.

În primele zile s-au înscris 36 de copii, a fost aranjată o nouă sală, iar OvR a plătit salariul unei educatoare pensionare până în luna iunie (Inspectoratul Şcolar a preluat postul din septembrie 2014).

49 de copii s-au înscris în noiembrie. Din prima lună, prezenţa a fost excelentă – 83% dintre copii nou înscrişi au venit la grădiniţă în fiecare zi.

A fost însă un an greu pentru echipa locală, care a dus două bătălii: (1) să înscrie la grădiniţă TOŢI copiii săraci şi (2) să integreze familiile sărace în viaţa grădiniţei.

Prima bătălie a fost câştigată numai după vizite repetate ale mediatorului şcolar şi ale echipei OvR la familiile greu de convins. Până în aprilie, 67 din cei 69 de copii au fost înscrişi. Procesul de adaptare rămâne însă o provocare - problemele de igienă (în principal păduchii) şi metodologia FCG, care accentuează importanţa participării părinţilor la activităţile educaţionale, au creat tensiuni cu ceilalţi părinţi (în condiţiile în care procentul copiilor săraci din grădiniţă a crescut de la 19% înainte de FCG la 54%). **Rezultatele sunt însă evidente: 67 de copii foarte săraci, dintre care mulţi nu păşiseră în grădiniţă, vin acum regulat, iar progresele sunt vizibile de la o zi la alta.**

III. Elemente cheie

pentru incluziunea cu succes în sistemul de educație a copiilor în situații de risc

Responsabilizarea comunității

OvidiuRo lucrează constant cu autoritățile publice și cu echipele locale de implementare pentru a se asigura că programul FCG se desfășoară fluent, în așa fel încât să poată deveni o parte integrantă a sistemului local de educație – și nu doar un program opțional, temporar al unui ONG. Colaborarea intersectorială este un proces multi-anual desfășurat pe mai multe nivele, iar scopul este de a transforma comunicarea și colaborarea dintre instituțiile educaționale, sociale și de sănătate în normă.

De asemenea, durează până când părinții săraci încep să privească educația timpurie atât ca pe un drept al copilului, cât și ca pe o obligație a lor. Asemenea transformări majore nu se întâmplă într-un an, doi sau trei. (Mai multe detalii la p. 30)

„Durează cel puțin doi ani până când echipa reușește cu adevărat să lucreze împreună. Acum e mai ușor pentru că părinții înțeleg să își aducă copiii la grădiniță în fiecare zi și să participe la activități. Așa s-a îmbunătățit și atitudinea față de grădiniță a părinților care nu sunt în program."

Asistent social, Primăria Cojocna

„Al treilea an de proiect a fost cel mai bun de până acum. Nu numai că prezența copiilor și progresul lor sunt evidente. Surpriza mea a fost că atitudinea părinților s-a schimbat semnificativ. Acum văd importanța grădiniței."

Marilena Andreescu, director, Școala Gimnazială Podari

Șotron Doi, Podari, Dolj

Construirea unor echipe locale profesioniste

OvidiuRo organizează seminarii anuale prin care ajută profesorii, asistenții sociali și mediatorii școlari să lucreze mai eficient cu copiii din familii sărace și să își împărtășească atât problemele, cât și bunele practici.

Profesorii din învățământul preșcolar sunt primul contact al copiilor cu sistemul de educație și, pentru mulți copii săraci, primul lor contact cu lumea din afara străzii lor. Acești profesori au un rol vital în a-i face pe copii să se simtă bineveniți, în siguranță și curioși să învețe. Aceasta este o provocare specială în zonele rurale, unde mulți profesorii sunt sub-calificați, au salarii mici, iar probabilitatea să rămână în aceeași grădiniță este mică (mulți fiind suplinitori). Lucrul cu copii cu care părinții nu au vorbit, nu s-au jucat suficient și cărora nu le-au citit este o provocare în plus, pentru care mulți profesori nu sunt pregătiți. (Mai multe detalii la p. 30)

„Provocarea noastră cea mai mare este să învățăm profesioniștii locali să se concentreze asupra soluțiilor și nu asupra problemelor. Trecerea de la *acces la educație* la *educație de calitate* e un proces lung. În primul an ne concentrăm asupra prezenței zilnice, rutine și igienă. În al doilea an introducem managementul clasei și metode de predare."

Maria Gheorghiu, cofondatoare OvidiuRo

Atelier de formare a profesorilor, Tărlungeni, Brașov, martie 2014

Monitorizarea prezenței copiilor săraci

„Prezența regulată la grădiniță este critică pentru copiii ai căror părinți nu știu să scrie și să citească. ”

Maria Gheorghiu, cofondatoare OvidiuRo

Mulți copii din FCG văd cărți de povești pentru prima dată când ajung la grădiniță. Tot atunci învață cum să țină în mână o carte și să dea paginile. Învață să formeze un șir și să stea la rând, să folosească creioane, carioci și foarfeci. Se obișnuiesc cu rutina zilnică a grădiniței, cu interacțiunea cu ceilalți copii și cu lucrul în grupuri mici. Toate acestea sunt deprinderi pe care copiii ar trebui să le aibă când încep școala primară.

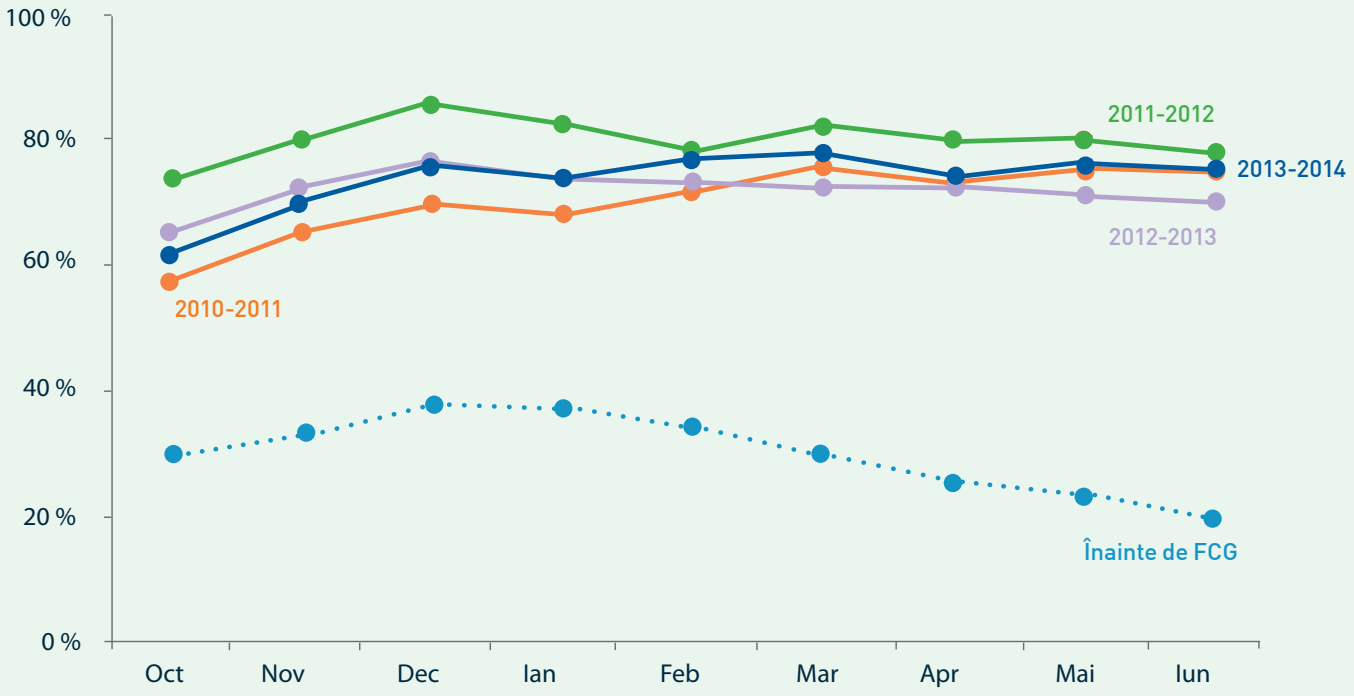
Evoluția prezenței copiilor FCG

Prezența la grădiniță este cea mai ridicată în decembrie și tinde să scadă în ultimele luni ale anului școlar, când părinții își iau copiii cu ei la muncile sezoniere.

În FCG, media de prezență pe patru ani a scăzut ușor -- de la 80% în 2013 la 76% în 2014. Posibile explicații pentru această tendință sunt înrăutățirea generală a nivelului de trai în România rurală și scăderea puterii de cumpărare a leului. Este posibil ca suma de 50 de lei (valoarea tichetelor sociale oferite prin FCG) să nu mai fie la fel de motivantă ca înainte. Un alt motiv poate fi o ușoară diminuare a noutății proiectului (și a efectului acestuia) în timp - chiar și așa, ratele de prezență zilnică rămân la un nivel ridicat, fără precedent - comparat cu sub 45% înainte de FCG.

În general, rata de prezență la grădiniță a copiilor a scăzut ușor în anul 2013 față de 2012, deoarece odată cu introducerea clasei pregătitoare, a crescut ponderea în grădiniță a copiilor de 3 ani - un grup cu o prezență tradițională mai mică decât a copiilor de 6 ani. (Mai multe detalii la p. 30)

Prezența copiilor FCG: 2010 - 2014

Notă: Pentru că prezența în grădinițele din program nu era riguros notată înainte de FCG, ratele de prezență înainte de program reflectă estimările directorilor școlilor și observațiile directe ale echipei OvidiuRo.

Implicarea părinților săraci

„FCG formează obiceiul de a merge la școală. Și acest lucru creează o disciplină la nivelul întregii familii."

Prințesa Marina Sturdza, februarie 2014, Cluj

Prin oferirea de stimulente strategice, FCG le creează părinților săraci obiceiul de a-și aduce copiii la grădiniță în fiecare zi, indiferent de vreme, de dispoziția copiilor, de distanță sau de alte îndatoriri pe care părinții le-ar putea considera mai importante în acel moment.

Părinții copiilor din FCG au la rândul lor un nivel de educație scăzut și propriile experiențe negative legate de școală. Un element valoros al programului este faptul că le oferă profesorilor și părinților ocazia de a se cunoaște ca persoane, nu doar ca stereotipuri. Părinții încep să se simtă mai confortabil în mediul școlar, în timp ce profesorii au raportat frecvent că relația lor cu părinții s-a îmbunătățit de când a început programul. În timp, mentalitatea părinților privind vârsta potrivită pentru a începe educația copiilor lor se schimbă.

Pe lângă prezența zilnică a copiilor, a doua condiție pentru acordarea de tichete sociale la finalul lunii este ca părinții să participe la două activități: *Ziua Părinților* (o activitate lunară cu copiii și părinții) și *Părintele de serviciu* (cinci zile pe an când părinților li se cere să petreacă o zi în grădiniță, ajutând profesorul). Prin intermediul grantului obținut prin Fondul ONG în România, partenerii noștri de la Asociația Learn & Vision vor concepe o componentă de educație a părinților foarte săraci. Pornind de la focus-grupuri în fiecare comunitate din proiect, vor fi dezvoltate trei module de formare: pentru părinții săraci, privind bune practici de creștere a copiilor; pentru profesori, privind educația multigenerațională; și pentru „părinți resursă" și mediatori școlari, privind relația părinți-profesori. (Mai multe detalii la p. 31)

Mamă și fiu în Hetea, Covasna, 2013

Îmbunătățirea stării de sănătate a copiilor săraci

Copiii săraci se îmbolnăvesc mai des și se vindecă mai greu decât copiii din familii mai înstărite. Acest lucru le afectează și prezența și performanțele școlare.

Practic toți copiii care se califică pentru ***Fiecare Copil în Grădiniță*** trăiesc în condiții greu de imaginat, de lumea a treia - fără o sursă apropiată de apă curată, toalete sau acces rezonabil la servicii medicale. Ei locuiesc în case dărăpănate, supra-aglomerate și încălzite necorespunzător. De multe ori ferestrele camerelor sunt din folii de plastic sau carton; înăuntru șase sau mai multe persoane se încălzesc cu sobe care fumegă în interior. Aceste condiții au făcut ca România să aibă cele mai mari rate de mortalitate infantilă și de tuberculoză din Europa.

Chiar și atunci când părinții copiilor din FCG reușesc să obțină o rețetă de la medicul de familie, nu au întotdeauna banii necesari să ajungă la farmacie sau să cumpere medicamentele care nu sunt gratuite.

Componenta *Împreună pentru o sănătate mai bună*, adăugată în 2012 cu finanțare GlaxoSmithKline, ajută copiii săraci să aibă acces la consultații medicale și tratament, facilitează implicarea mediatorilor sanitari, crește rata de vaccinare și educă părinții și copiii cu privire la igiena de bază. (Mai multe detalii la p. 31)

Caravana medicală în Roșia, Sibiu - martie 2014

2013 – 2014

2440
de copii au primit lunar fructe și produse de igienă

1220
de copii și adulți consultați în timpul caravanei medicale

IV. Strategia de extindere

„Ideea de bază, flexibilitatea și suplețea programului ne-au atras atenția."

Istvan Vakar,
Președinte, Consiliul Județean Cluj

„Se spune că problema romilor este fie una europeană, fie una națională. În orice caz, este o problemă locală, pentru că autoritățile locale sunt cele care fac munca de incluziune socială la firul ierbii."

Martin Harris, Ambasadorul Marii Britanii

O parte centrală a strategiei OvR este să conștientizeze comunitatea de afaceri și publicul larg privind importanța educației timpurii pentru cei mai săraci copii din România. La fel de importantă este însă aducerea acestui subiect în atenția guvernanților.

În februarie 2014, județul Cluj a fost primul care a alocat fonduri publice pentru extinderea FCG. Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului asigură managementul proiectului, în parteneriat cu Inspectoratul Școlar Județean și cu asistență tehnică din partea OvR. Fondurile județene acoperă tichetele sociale condiționate de prezență. Ambasada Marii Britanii a finanțat cu 10,000 £ costurile suplimentare. Discuțiile continuă cu județele Covasna și Sibiu.

O a doua abordare privind extinderea în alte trei județe (Brașov, Dâmbovița și Dolj) a fost inițiată anul acesta prin grantul SEE 2009-2014 prin Fondul ONG în România, care are ca scop transferul treptat al costurilor către bugetele județene. Acest grant a oferit OvR fonduri pentru extinderea FCG în șase comunități noi, în parteneriat cu autoritățile locale și județene din cele trei județe. Cu toate acestea, cu un total de 45 de aplicații primite, FCG a început în 13 comunități noi în septembrie 2014. Fondurile suplimentare au fost acoperite printr-un grant din partea Fundației Carrefour, prin contribuția Raiffeisen Bank în județul Brașov și prin intermediul Balului de Caritate de Halloween din octombrie 2014. (Detalii la p. 31)

Județe în proces de extindere FCG

CLUJ

100
de copii

10
comunități

Primul județ care a alocat fonduri publice pentru FCG (tichete sociale)

Parteneriatul a fost lansat în februarie 2014 printr-un eveniment media la care au participat 20 de jurnaliști și care a generat 32 de articole și 10 apariții radio și TV.

BRAȘOV

730
de copii

9
comunități

DÂMBOVIȚA

310
copii

6
comunități

DOLJ

415
copii

6
comunități

Finanțare Grantul SEE & Raiffeisen

Județul Brașov, Inspectoratul Școlar și OvidiuRo au lansat parteneriatul pentru FCG printr-o vizită la Budila. Evenimentul media a generat 19 articole, 12 apariții TV și 2 apariții radio.

VRANCEA

40
de copii

1
județ nou

Finanțare Cargill

*OvR a lansat **Fiecare Copil în Grădiniță** în Tâmboești pentru 40 de copii în septembrie 2014.*

Conștientizare publică la nivel local și național

Acești copii nu ar merge acum la grădiniță dacă părinții lor n-ar fi fost sprijiniți. Ajutorul pentru aceste familii a venit însă din partea OvidiuRo și a sponsorilor săi. Lunar, părinții primesc tichete sociale de 50 de lei dacă își aduc copiii la grădiniță în fiecare zi.

Știrile TVR Iași, noiembrie 2013

OvidiuRo folosește fiecare oportunitate de a aduce împreună partenerii săi guvernamentali și din mediul de afaceri, de a-i pune în legătură cu jurnaliști și de a vizita comunitățile FCG. Asemenea evenimente le permit jurnaliștilor, politicienilor și directorilor de companii să interacționeze în mod direct cu copiii, părinții, profesorii și autoritățile locale care fac parte din program. Este întotdeauna o experiență revelatoare și deseori emoțională pentru participanți, care are ca scop să ajute jurnaliștii să înțeleagă și să transmită mai bine către public provocările cu care se confruntă autoritățile locale în procesul de integrare școlară a celor mai săraci copii, progresul remarcabil care poate fi făcut atunci când parteneri cu o viziune comună se întâlnesc și, poate cel mai important, să vadă interesul și entuziasmul autentic al părinților săraci, deseori de etnie romă, față de educația copiilor lor.

Direcții strategice naționale și europene

Intervenția timpurie și prevenția sunt esențiale pentru dezvoltarea unor politici mai eficace și mai eficiente, pe măsură ce cheltuielile publice tind să fie mai mari când încearcă să remedieze consecințele sărăciei în rândul copiilor decât atunci când intervin de la o vârstă timpurie.

Recomandările Comisiei Europene, 20 februarie 2013

În 2013, Ministerul Educației Naționale, sub conducerea ministrului Remus Pricopie, a format un grup de lucru interministerial pentru educație timpurie, împreună cu Ministerul Muncii și OvidiuRo, pentru a pune bazele transformării FCG într-un program național guvernamental. O activitate principală a grupului este să pregătească mecanismul de extindere - i.e. să clarifice cadrul legal prin care tichetele sociale condiționate de prezența copiilor la grădiniță să poate fi alocate de autoritățile publice, fără echivoc. În septembrie 2014, Ministerul Fondurilor Europene s-a alăturat acestui grup. Programele de educație timpurie pentru copiii dezavantajați au fost incluse între prioritățile de finanțare ale Fondurilor Structurale Europene pentru perioada 2014-2020, în timp ce stimulentele condiționate, sub formă de tichete sau vouchere, sunt în discuție în diferite programe finanțate de UE. În scenariul ideal, următoarea finanțare europeană va permite autorităților locale să aplice pentru fonduri pentru a continua FCG sau a lansa programul în comunități noi.

Întâlnire în cadrul Inițiativei Ambasadorilor pentru Educație Timpurie, februarie 2014

Inițiativa Ambasadorilor pentru Educație Timpurie

La inițiativa Ambasadorului Mark Gitenstein, în 2012, nouă ambasadori în România (Austria, Finlanda, Germania, Italia, Olanda, Spania, Elveția, Marea Britanie și SUA) au format ***Inițiativa Ambasadorilor pentru Educație Timpurie***, care sprijină eforturile OvR de a promova educația preșcolară ca bază a unei forțe de muncă europene competitive. Alți șase ambasadori s-au alăturat de atunci inițiativei (Bulgaria, Danemarca, Norvegia și Suedia în 2013, Irlanda și Polonia în 2014). În Februarie 2014, Ministrul Educației Remus Pricopie și Prințesa Marina Sturdza au participat la întâlnirea anuală a grupului, la rezidența Ambasadorului Italiei, Diego Brasioli.

Din 2012, Ambasadorii Olandei, Germaniei, Marii Britanii și Statelor Unite, Președintele Camerei Comunelor din Marea Britanie și Președintele Camerei Deputaților din România au vizitat comunități din programul FCG. Ambasada Marii Britanii, care a investit inițial în FCG în Dolj în 2012, a suplimentat finanțarea în 2014 printr-un grant de 10,000 £ pentru extinderea programului în Cluj.

În afara României

Educația timpurie poate ajuta la ridicarea copiilor din sărăcie și familii disfuncționale și poate contribui la atingerea obiectivelor Platformei Europene împotriva Sărăciei din cadrul Strategiei Europa 2020.

Comunicatul Comisiei Europene, 17 februarie 2011

Proiect inspirat de FCG în Bulgaria. În 2012, OvR a fost selectat de Fondul Strategic pentru Evaluări de Impact al Băncii Mondiale (SIEF) să participe la designul unui studiu controlat randomizat major, împreună cu Banca Mondială și cercetători de la Science Po (Paris) și Universitatea Berkley din California, pentru a compara eficacitatea transferurilor financiare condiționate în creșterea prezenței copiilor romi la grădiniță și a progresului lor școlar. Cu toate acestea, finanțarea numărului mare de comunități noi necesară pentru acest riguros studiu experimental nu a putut fi găsită în România.

Prin urmare, OvR a transferat studiul către Fundația America for Bulgaria, care a finanțat implementarea unui program similar bazat pe stimulente condiționate, în Bulgaria (sub managementul organizației Trust for Social Achievement). Această evaluare academică riguroasă a fost lansată în iunie 2014 și cuprinde 2,000 de copii din 200 de comunități. Rezultatele vor informa dezvoltarea de politici educaționale mai eficiente, bazate pe dovezi, în Bulgaria și în regiune.

Întâlnirea ONG-urilor din Europa Centrală și de Est. În iunie 2014, OvidiuRo a găzduit trei ONG-uri din Slovacia, Bulgaria și Ungaria și reprezentanți ai Alianței Europene pentru Sănătate Publică și ai birourilor GSK din Londra și Bruxelles, pentru a-și împărtăși experiențele în programul *Împreună pentru o sănătate mai bună*. Întâlnirea a inclus o vizită a programului FCG din Araci și Hetea (Covasna) și o masă rotundă, găzduită de Ambasadorul Slovaciei, Jan Gabor, care a permis ONG-urilor să discute bune practici și provocări majore cu reprezentanții Ministerului Sănătății și ai Institutului Național de Sănătate Publică și alți lideri ai unor ONG-uri din România.

V. Rolul sectorului privat:

Susținerea programului FCG pe termen mediu

„Sunt 60.000 de ONG-uri în România. Dacă ajuți un proiect un an și apoi altul anul următor, nu poți construi nimic temeinic. Trebuie să investești într-un parteneriat pe termen lung."

Pascal Prigent, fost manager general, GlaxoSmithKline

Scopul Asociației OvidiuRo este de transforma educația timpurie în prioritate națională și de a tranfera costurile FCG către autoritățile publice până în 2020. Până atunci însă, OvR se bazează pe sprijinul companiilor. Peste 50 de companii au contribuit financiar în ultimii 10 ani; unele dintre companii au transformat sponsorizările în investiții pe termen lung în educația timpurie. În general, fondurile primite de la companii dau ONG-ului flexibilitatea de a face schimbări pentru implementarea cu succes și de a răspunde nevoilor comunităților locale când nu există fonduri publice.

„Investitorii majori" asigură sprijin financiar multi-anual de peste 25.000 de euro. Unele companii direcționează fondurile către comunități specifice investind în campanii media locale și analize de impact - cu un minim de birocrație, aceasta fiind o abordare eficientă și pliată pe realitățile din teren.

© Aurelian Ignat

Din 2004

Athénée Palace HILTON sprijină de 10 ani activitatea OvidiuRo prin contribuțiile sale în natură la organizarea evenimentelor, prin găzduirea întâlnirilor Consiliului Consultativ OvR, a conferințelor profesorilor și prin campania anuală *Small Change Big Difference*.

KMG International (Rompetrol) a furnizat combustibil echipei OvR pentru un milion de kilometri parcurși din 2004 până în prezent și a organizat caravane cu îmbrăcăminte și cadouri către comunitățile FCG. Parteneriatul a fost premiat în cadrul Galei Societății Civile 2014 din București.

Din 2005

PRO TV este în egală măsură un Investitor Major pe termen lung și principalul partener media al OvR de-a lungul anilor jucând un rol crucial în conștientizarea importanței educației timpurii a celor mai săraci copii. Știrile lunare despre FCG au crescut vizibilitatea programului și au prezentat zeci de povești despre copiii și părinții pe care programul îi sprijină. În același timp, aceste știri ajută la demolarea stereotipurilor de genul ideii că părinții de etnie romă nu vor să-și educe copiii.

Din 2006

Investiția **CARREFOUR** în programele OvR a evoluat de la a fi un sponsor al unei mese la Balul din 2006 până la un parteneriat de excepție pentru care Carrefour și OvR au câștigat Premiul Întâi la „Gala Societății Civile" din București în 2012. În 2010, Carrefour a „adoptat" o grădiniță în Constanța cu peste 100 de copii săraci de vârstă preșcolară și a co-finanțat acolo construcția unei pompe de apă pentru o stradă fără acces la apă curentă, ajutând 60 de familii (350 de persoane) să beneficieze pentru prima oară de apă proaspătă. În 2011, Carrefour România a sponsorizat trei evenimente „media brunch" care au generat 30 de articole. A continuat să asigure sprijin financiar și produse în natură pentru beneficiarii FCG, pentru diferite evenimente și caravane medicale și a oferit vouchere cadou membrilor echipelor locale. În 2013, Carrefour România a sprijinit OvR să obțină un grant de 168,000 de euro de la Fundația Carrefour, reînnoit în 2014.

Voluntarii Raiffeisen recrutând copiii pentru grădiniță, Budila, Braşov, aprilie 2014

Din 2007

RAIFFEISEN a adăugat la sponsorizarea pe termen lung a FCG un program de voluntariat adresat salariaților filialei din Braşov, prin care le-a oferit acestora posibilitatea sprijinirii unei cauze sociale în județul lor. Voluntarii au petrecut o zi ploioasă în Budila, mergând din casă-n casă să ajute echipa locală să recruteze copiii pentru grădiniță și ulterior să adune contribuții pentru FCG printre prietenii și colegii lor. Tom Wilson a creat un video care documentează acest model de succes al implicării sociale a salariaților.

Din 2008

PORSCHE ROMÂNIA, sponsor financiar al OvR timp de șase ani, a donat în 2013 un SUV Audi. În trecut, Toyota și Fiat donaseră mașini. Flota de cinci mașini a OvR acoperă în jur de 100.000 km pe an pentru pregătirea echipelor, verificarea modului de implementare a programului, monitorizarea prezenței și evaluarea posibilelor comunități noi.

Din 2011

Compania americană **CARGILL** a finanțat în 2011 implementea unui program FCG într-o comună situată lângă fabrica sa din Craiova. Rezultatele programului și sprijinul autorităților locale au condus la continuarea finanțării programului FCG din Podari (acum în al patrulea an) chiar și după închiderea fabricii Cargill în 2013. În August 2014, Cargill a anunțat că își va extinde sprijinul financiar pentru un nou program în Vrancea.

Din 2012

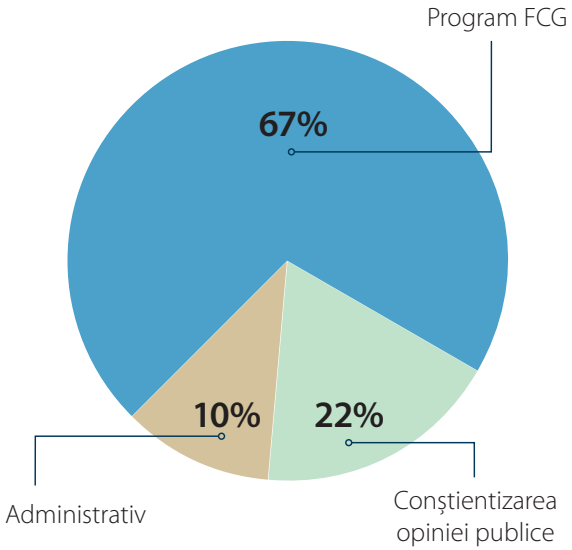
Companiei farmaceutice **GSK** i se datorează adăugarea la FCG a componentei de sănătate descrise la pag. 20.

Compania **GDF SUEZ**, activă în domeniul energiei, a înlesnit deschiderea unei noi grădinițe în Gura Șuții, Dâmbovița. Structura vechii grădinițe a fost declarată nesigură în 2011 dar, din lipsa fondurilor, autoritățile locale nu au putut termina noua clădire. GDF a ajutat la finanțarea terminării proiectului și curând i s-au alăturat și alte companii. Dedeman, LaFarge, Holcim, Orange si Distrigaz Confort au asigurat materiale, iar Energy Assistance a donat partea electrică. GDF Suez continuă să sprijine FCG în Gura Șuții, unde sărăcia extremă califică jumătate din cei 74 de copii pentru programul FCG.

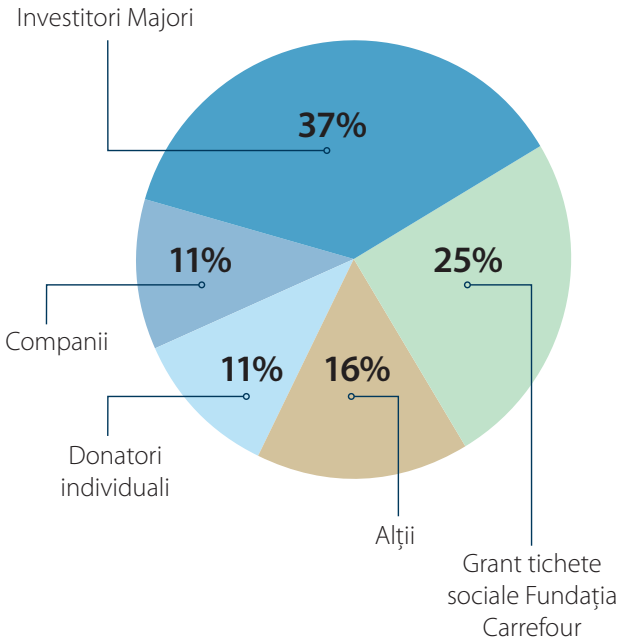
VI. Cheltuieli 2013 & Buget 2014

CHELTUIELI	2013	2014 (ESTIMAT)
Programul *Fiecare Copil în Grădiniță*	**381.818**	**500.000**
Salarii	156.761	200.000
Gustări pentru copii și îmbrăcăminte	7.532	12.000
Materiale educaționale	18.528	27.000
Cheltuieli medicale	18.054	16.000
Formări profesori și Ateliere Șotron	13.510	30.000
Transport	39.128	40.000
Stimulente pentru părinți sub forma tichetelor sociale	128.305	175.000
Conștientizarea opiniei publice	**96.563**	**134.000**
Salarii	72.992	80.000
Utilități	8.208	9.000
Alte cheltuieli (tipărituri, producție etc.)	15.363	45.000
Administrativ	**62.367**	**72.000**
Salarii	34.862	37.000
Utilități	7.118	5.000
Consumabile	9.797	10.000
Telecomunicații	4.457	10.000
Echipamente și mașini	6.133	10.000
TOTAL	**€540.738**	**€706.000**

CHELTUIELI 2013: € 540.738

VENITURI 2013: € 683.050

VENITURI 2013

Total € 683,050

Investitori Majori	Suma (Euro)	În natură
BRD	15.000	
Cargill	15.800	
Carrefour România	14.700	✓
Fundația Carrefour	168.000	
GDF Suez Energy România	24.500	✓
GlaxoSmithKline	49.000	✓
Hilton Hotel	1.600	✓✓✓
Porsche		🚗
Pro TV	27.000	✓
Raiffeisen Bank	92.000	
Rompetrol	15.000	✓
Total	**€ 422.600**	

Alte surse	Suma (Euro)	În natură
Alex Fund	88.000	✓
Agenția Națională pentru Romi	9.600	
Ambasada Marii Britanii	12.200	✓
Global Fund for Children	760	
Total	**€ 110.560**	

Companii	Suma (Euro)	În natură
Accent Travel	5.000	
Azomureș	2.750	
Bursa de Valori București	2.250	
Dedeman	5.500	
Duda Studio	500	
GSK Consumer Healthcare	2.750	✓
HelpNet	2.750	
ING Asigurări de Viață	5.000	
Media-Tique	3.500	
Microsoft	1.200	✓
Net-Connect	2.750	
Niran Co Products	750	
Orange	2.750	
Rinf Outsourcing Solutions	8.700	
Romexpo	2.750	
Siemens	5.000	
Smart Management Solutions	750	
Trident Pharma	9.600	
United Media Services	2.150	
UPC	2.750	✓
UTI	600	
Vodafone	2.750	✓
Zenith Media	3.800	✓
Contribuții sub 500 euro	1.890	
Total	**€ 78.190**	

Donatori individuali	Suma (Euro)	În natură
Cosmin Alexandru	520	✓
Bogdan Atanasiu / Dan Intl.	2.700	
Florina Brandhuber	800	
Daniel Dăianu	3.500	
Adina Enescu	500	
Anca Ghika	800	
Steven & Valeria van Groningen	1.135	
Isabelle Iacob	1.000	
Ioana Alina Iordache	1.200	
Bryan & Mimi Jardine / Wolf Theiss	660	
John Ketchum & Edit Vesser	600	
Oliver & Fabiola Meister	825	✓
Konrad Miemann & Hannelore Spindler	1.200	
Cristian Mungiu / Voodoo Films	870	
Giulia Nahmany & Cătălin Ilie	600	
Șerban Patriciu & Dana Săftoiu	600	
Radu Pilat / Heist Industries	680	
Daniel & Florina Roberts	900	
Cristiana Stoica / Stoica & Asociații	4.900	✓
Aude & Gilles Vaes Harou	620	
Anca Vlad/Catena	2.750	
Peter Weiss & Aspasia Sigală	600	
Campania 2%	2.650	
Bilete eveniment / film	8.000	
Campanie SMS	18.000	
Contribuții sub 500 euro	15.090	
Total	**€ 71.700**	

Donatori Direct pentru copii

Doina Albu, Cosmin Alexandru, Cătălin Florin Andrei, Asociația Dedeman, Adrian Emil Baciu, Loredana-Norica Boeru, Carmen Bota, Florina Brandhuber, Ionuț Brumă, Gh. Alexandru Burdujan, Cătălina Chirilă, Lorena Chirilă, Celsius Films, Solene Cesbron, Timona Cioinea, Ligia Dorina Cremene, Carmen Cristea, Daniel Dăianu, Radu Cristian Diaconu, Constantin Felix Drăghici, Andi Dumitrescu, Maria Alina Duşa, Stefanie & Andreas Elbinger, Teodora Patricia Enache, Antoneta Galeş, George Virgil Gavrilă, Melania Geigle, Cristian Gheorghe, Maria Gheorghiu, Mirela Girea, Dan Gabriel Goicea, Loredana Grigorescu-Luca, Anca Harasim, Mihaela Harhata, Leslie Hawke, Claudia-Teodora Hayes, Teodor Hirşu, Michael Nicolas Hunt, Simona Ilaş, Roxana Ionescu, Ioana Iordache, Oana Livadariu, Alexandru Lupu, Valentin Mărculescu, Marilena Mariţescu, Meaning & Ider, Irina Micu, Iulian Dănuţ Mihalache, Mihaela Narcisa Mitrea, Roxana Morea, Iulia Alexandra Moţatu, Marcela Neagu, Amelia Negoescu, Sergiu Neguţ, Georgiana Roşca Neranzi, Mihai Iulian Nicolae, Codruţ Nicolau, Konrad Niemann & Hannelore Spindler, Elena Nucţoreanu, Cătălin Olărescu, Andreea Petre, Valentin Petrof, Nicoleta Pirliţescu, Ovidiu Pîslaru, Liviu & Valerica Pop, Luminiţa Preda, Pascal Prigent, Ciprian Scrieciu, Valentina Elena Şerpoi, Ioana Stănescu, James Stewart, Diana Stoica, Cristiana Stoica, Monica Stroe, Marina Sturdza, Andreea-Corina Tapuc, Simona Tecşan, Gabriela Tokacs, Oana Tomozei, Ionuț Utoiu, Gilles & Aude Vaes Harou, Ulla Vaisto.

Contribuții sub 500 €

Abbott Products, John Bender, Blue Neon, Irina Budrina, Marc Cannizzo, Anca Liana Caroiala, Cristian Cenuşe, Darius Ciocoiu, Maria-Devy Cîrlan, Alina Coman, Nicoleta Damian, David Ottaviano, Dana Deac, Nina & Gilles Dehareng, Adriana Duncea, Alexandra Florea, Fundația Sergiu Celibidache, Florin Furdui, GC Business Consulting / Andreea Manta, Radu George, Cosmin Gogălceanu, Sophie Nicole Hamard Bray, Diana Mihaela Hodivoianu, International Bank for Reconstruction & Development, Cristian Ionescu, Dave Kennedy, Maria Cristina Kreindler, Monica Loloiu, Maralex Impex, Corneliu Marian, Codin Mateiciuc, Mihai Mehedin, George Mucibabici, George Mucinovski, Monica Munteanu, Iulian Bogdan Năstase, Networkdays, Valeria Nistor, Diana Olărescu, Daniela Penescu, Florin Popescu, Sandra Pralong, Cristina Daniela Preda, Maria Preda, Andreea Raicu, Andreea Cristina Relea, Marian Sandu, Mihai Sandu, Piperea şi Asociații, Jerry van Schaik, Nora Seroussi, Ioana Slăniceanu, Carmen Mariana Soare, Mircea Stăiculescu, Andreea Stănculeanu, Alexandra Irina Stănculescu, Genoveva Corina Ştefănescu, Laura Stinghe, Alina Stoicescu Ionescu, Alice Tache, Adrian Tenţean, Alexandra Tînjală, Mihai Tudor, Dan Turturică, Cristiana Vago, Vicenţiu Vidoni, Adela Vrînceanu, Deubzer & Gherda Wolfang, Amalia & Codrut Zbagan.

VII. Material suplimentar

Elemente cheie FCG

CRITERII DE PARTICIPARE ÎN FCG:

Sărăcie extremă din generație în generație: În multe zone rurale, majoritatea oamenilor trăiesc greu, dar *acest* program li se adresează numai copiilor care:

1. trăiesc sub pragul sărăciei,
2. în condiții de locuit improprii,
3. și ai căror părinți au un nivel scăzut de educație.

Implicare puternică și capacitatea echipei locale de a implementa programul: Comunitățile trebuie să dovedească un interes real pentru aducerea tuturor copiilor săraci la grădiniță și să aloce resursele umane necesare.

Coerența strategiei locale de educație timpurie: grădinițele renovate și eforturile anterioare de atragere a copiilor săraci în programe de educație timpurie arată că autoritățile publice locale vor cu adevărat să rezolve problema participării școlare scăzute a copiilor săraci. OvR caută comunități ale căror strategii merg mai adânc decât simpla dorință de a crește numărul copiilor înscriși la grădiniță. Înțelegerea complexității problemei și dorința de a depăși obstacolele, oricare ar fi acestea, sunt importante pentru succes.

Zone concentrate cu numere mari de copii dezavantajați (mai degrabă decât familii sărace dispersate) au prioritate în procesul de selecție. Deoarece sărăcia de „ghetou" aduce cu ea marginalizarea economică și geografică, în aceste zone practic nu există modele pozitive pentru copii. În același timp, puterea exemplului face minuni atunci când câțiva dintre membrii mai respectați ai enclavei susțin programul și încep să își aducă copiii la grădiniță regulat.

CUM FUNCȚIONEAZĂ *Fiecare Copil în Grădiniță*:

- O **echipă locală** (compusă din directorul școlii, profesorii preșcolari, un asistent social și un mediator școlar) implementează FCG sub auspiciile Primăriei și Consiliului local. Pentru a participa la FCG, administrația locală trebuie să dezvolte un **„Grup de Acțiune Locală"** care aprobă programul și adaptează implementarea.
- Consiliul local trebuie să aloce anual câte 150 de lei pe copil pentru **îmbrăcăminte și încălțăminte** pentru toți copiii din program.
- Pe lângă **stimulentele sub formă de tichete sociale** acordate părinților pentru prezența susținută a copiilor în grădiniță, OvR alocă și 60 de lei de copil pe an pentru **materiale educaționale** pe care le aleg profesorii.
- OvR asigură **pregătire profesională și consultanță** membrilor Grupurilor de Acțiune Locale și echipelor locale și organizează ateliere de lucru pentru profesori în metode moderne de predare.

De ce fac diferența tichetele sociale

„Este atât de simplu. Sunt surprins că nu ne-am gândit la asta mai demult."
Dullo Szilard, Director de școală

Toate programele care pledează pentru educația timpurie recomandă înscrierea din timp a copiilor cu grad ridicat de risc, comunicarea cu părinții și sprijinirea acestora să acopere „costurile ascunse" ale educației prin furnizarea de haine și materiale școlare.

Fiecare Copil în Grădiniță este singurul program din România care le oferă părinților săraci stimulente financiare legate de prezența zilnică a copiilor lor la grădiniță (o variantă a cunoscutei metode „transfer de bani condiționat" , studiată pe larg și utilizată din ce în ce mai mult în America Latină și Africa). Informarea și medierea sunt importante, dar stimulentele financiare sunt cele care determină un număr semnificativ de părinți să acționeze zilnic - ceea ce crește spectaculos prezența copiilor săraci la grădiniță.

Pentru a primi tichetele sociale, copiii trebuie să meargă la grădiniță zilnic sau să aibă o scutire oficială, iar părinții trebuie să participe la o activitate lunară. În timp ce 50 de lei pe lună reprezintă un motiv suficient de implicare a părinților fără venituri, metoda de plată (tichetele sociale) este un alt factor pozitiv. Tichetele, primite de majoritatea magazinelor, sunt mai bune decât banii pentru că:

- sunt mai ușor acceptate de către alți membri ai comunității ca o formă de ajutor social;
- sunt mai ușor de distribuit și monitorizat;
- sunt mai puțin interschimbabile (cumpărarea de țigări sau alcool este exclusă);
- sunt îndreptate direct către nevoile de hrană ale copiilor.

În România, nu se poate pune problema unei mese calde la școală pentru că grădinițele din mediul rural nu au nici facilități de pregătire a hranei și nici access la furnizori acreditați. Nici banii în numerar nu reprezintă o opțiune viabilă pentru că satele mici de țară nu au oficii bancare, iar oamenii care supraviețuiesc la limita sărăciei au rareori conturi bancare.

DE CE TICHETELE SOCIALE SUNT MAI BUNE DECÂT ALTE STIMULENTE

Un studiu desfășurat în Ecuador și un raport al World Food Program au concluzionat că:

- Atunci când au primit numerar, oamenii au cumpărat mai puțină hrană decât atunci când au primit tichete de masă (echivalente cu tichetele sociale) și nu au cheltuit mereu banii pe hrana copiiilor;
- Tichetele creează o dietă mai diversă, în timp ce stimulentele în numerar nu au avut vreun efect asupra consumului caloric al copiilor;
- Tichetele cresc nutrienții la nivelul unei gospodării de 2 până la 10 ori mai mult decât suma echivalentă în numerar;
- Nu există diferențe din punct de vedere al costurilor de administrare între tichete și numerar;
- Tichetele au generat dublul valorii lor în activități economice (fiecare dolar cheltuit pentru aceste cupoane produce 1.84 dolari în producție economică).

DE CE TICHETELE SOCIALE NU SUNT SUFICIENTE

În timp ce stimulentele condiționate sunt un ingredient necesar în recrutarea copiilor dezavantajați și menținerea unei prezențe regulate la grădiniță, alți factori sunt de asemenea esențiali pentru o schimbare de durată. Implicarea și sprijinul continuu al autorităților locale sunt vitale pentru succesul programului. Acolo unde primarul, inspectorul școlar și directorul sprijină în totalitate programul, impactul este uriaș. Aceasta nu este numai o consecință a finanțării și alocării de resuse umane. **Cheia este considerarea educației timpurii ca o prioritate a comunității.** Când acest lucru se întâmplă, se găsesc întodeauna soluții. Echipele de implementare a FCG sunt o dovadă a faptului că prin atragerea atenției comunității locale asupra problemelor legate de educația timpurie, prin organizarea regulată a întâlnirilor Grupurilor de Acțiune Locală și popularizarea rezultatelor pozitive de început, membrii comunității încep să realizeze nu numai că schimbarea e posibilă, dar și că EI sunt cei care o determină. Lucrând în FCG, membrii consiliilor locale și județene înțeleg mai bine problemele din comunitățile lor și devin mai motivați să meargă dincolo de responsabilitățile lor obișnuite - în acest fel devenind mai activi și implicați în viața comunității.

Ingredientele cheie ale unui program de succes

RESPONSABILIZAREA COMUNITĂȚII (P. 16)

În Cugir, cei mai mulți dintre copiii foarte săraci au fost înscriși la grădiniță prin FCG. Primăria și conducerea școlii au sprijinit programul, dar au existat și câțiva părinți și profesori care s-au plâns de includerea copiilor murdari și dezordonați în grădiniță. În primul an a fost creată o grupă separată de grădiniță în clădirea școlii. În al doilea an, copiii din FCG au fost împărțiți la grupe pe vârste, în ciuda împotrivirii vehemente a unora. Fără sprijinul de durată al primarului și directorului adjunct al școlii, programul ar fi putut să eșueze în această perioadă. Dar ei au susținut programul și în timpul celui de-al treilea an conflictele s-au diminuat substanțial. Cugir a început al patrulea an de FCG ca o comunitate autonomă în septembrie 2014.

Primul an de FCG este de obicei tensionat pentru că:

- Părinții au nevoie de timp să își schimbe mentalitatea de la ajutorul social necondiționat la un sistem în care li se cere să își aducă copiii la grădiniță în fiecare zi;
- Ceilalti părinți au nevoie de timp să înțeleagă criteriile de sărăcie (venit foarte mic și condiții precare de locuit);
- Profesorii au nevoie de timp să se obișnuiască cu regulile stricte ale FCG legate de prezența zilnică (copiii nu pot primi tichete sociale în lunile în care sunt descoperite greșeli în registrele de prezență);
- Toată lumea (inclusiv ceilalți părinți) au nevoie de timp să se obișnuiască cu prezența cotidiană la grădiniță a unui număr neobișnuit de mare de copii din familii defavorizate. Acest lucru înseamnă mai multă muncă pentru profesori și o listă întreagă de probleme legate de igienă, sănătate și comportament.

De obicei în al doilea an, pe măsură ce beneficiile prezenței zilnice la grădiniță încep să se vadă, profesorii încep să vorbească despre potențialul copiilor care fuseseră anterior catalogați drept înceți la învățătură și să aibă o relație mai bună cu părinții. Profesorii sunt încurajați să viziteze familiile acasă, ceea ce le crește gradul de înțelegere privind factorii care îi împiedică pe copii să învețe și acasă.

De obicei în al treilea an echipa începe să funcționeze mai bine și sunt mai puține dispute cu părinții. FCG devine parte integrantă din practicile zilnice ale profesorilor, asistenților sociali și mediatorilor școlari, care încep să accepte mai ușor faptul că nu sunt plătiți suplimentar. Majoritatea directorilor de școală și coordonatorilor locali intervievați de OvR și-au manifestat încrederea în FCG și au fost dispuși să continue programul în ciuda muncii dificile.

În anul școlar 2013-2014, OvR a întărit rolul coordonatorilor locali, pentru a-i pregăti să conducă independent programul. Din septembrie 2014, 13 comunități au devenit „autonome" (coordonatorii locali iau toate deciziile singuri, iar OvR revizuiește rapoartele trimestriale și oferă consultanță) si 8 „semi-autonome" (coordonatorii locali decid singuri ce copii se califică pentru tichetele de masă și sugerează soluții adaptate pentru a rezolva problemele, în timp ce OvR continuă să auditeze prezența). Aceste schimbări vor permite echipei OvR să se concentreze asupra pregătirii și supervizării celor 17 echipe locale noi din acest an școlar.

CONSTRUIREA ECHIPELOR LOCALE PROFESIONISTE (P. 17)

Pregătirea echipelor locale: În fiecare septembrie, OvR organizează sesiuni de instruire cu echipele locale privind metodologia FCG, pentru a clarifica rolurile și activitățile. Acestea sunt deosebit de importante în special pentru integrarea noilor membri ai echipei în condițiile mobilității ridicate a profesorilor în zonele rurale.

Ateliere pentru profesori: Primăvara, cofondatoarea OvR Maria Gheorghiu și Betsy Grob, specialist în educația timpurie de la Colegiul Bank Street din New York, organizează sesiuni de formare a profesorilor din comunitățile FCG. În 2014 tema a fost crearea comunităților de învățare. Profesorii care organizează ateliere de vară sunt invitați să participe la Conferința de Bune Practici.

Întâlnirea Coordonatorilor: La întâlnirea de 3 zile de la Fundățica din August 2014, sponsorizată de Raiffeisen Bank, au participat 45 de coordonatori locali, inspectori școlari și parteneri din cadrul Consiliilor Județene. A fost cea mai numeroasă întâlnire de acest gen de până acum, pe fondul creșterii cu 80% a numărului de comunități FCG în acest an si a nevoii de a pregăti o nouă generație de coordonatori.

MONITORIZAREA PREZENȚEI (P. 18)

Notarea atentă a prezenței este esențială în metodologia FCG. Dar profesorii de grădiniță nu sunt obișnuiți să noteze regulat prezența, pentru că acest lucru nu li se cere. *Raportul privind starea învățământului*, publicat de Ministerul Educației, include doar rata de înscriere ca indicator al nivelului de participare preșcolară. Este de asemenea o practică general acceptată de a exagera prezența ca un element care se reflectă pozitiv asupra instituției și ca garanție a păstrării posturilor profesorilor.

Deseori când OvR prospectează grădinițe, doar 10-15 copii sunt prezenți din, să zicem, 25 înscriși (i.e. o prezență de 40-60%). Cel mai des răspuns al profesorilor este: „ieri au fost mai mulți, dar astăzi mulți dintre ei sunt bolnavi". Un caz extrem s-a întâmplat în luna mai într-o grădiniță cu 80 de copii înregistrați în patru grupe, dar cu doar 6 copii prezenți. Acesti copii erau supravegheați (nu educați) de către un profesor în timp ce alți trei stăteau de vorbă într-o clasă alăturată.

Oficial, grădinița începe la 8:00 și se termină la 13:00. Totuși, în cele mai multe comunități, copiii se adună în jur de 9 și pleacă până în ora 12:00. OvR le cere profesorilor să noteze prezența până la ora 9.00. La început, profesorii percep acest lucru ca pe o procedură birocratică și nu ca pe un mod de a monitoriza prezența zilnică a copiilor și a crea părinților obiceiul de a-i aduce la timp la școală. Rezistența lor își mai poate avea originea și în obiceiul de a exagera rata prezenței, sau pot lăsa foaia de prezență necompletată pentru copiii care nu sunt în clasă la ora 9.00 în speranța ca ei vor apărea totuși. OvR este strict privind această regulă pentru că exprienta a arătat că dacă formularele de prezență nu sunt completate la aceeași oră în fiecare zi, sosirea copiilor tinde să varieze, influențând negativ activitățile clasei.

Vizite de monitorizare inopinate: OvR efectuează lunar vizite neanunţate pentru a monitoriza notarea prezenţei. O inadvertenţă conduce la avertizarea echipei locale; a doua conduce la nealocarea de tichete sociale de către OvR pentru grupa în cauză. Comunitatea locală poate fie (1) să acopere costul tichetelor din fonduri proprii, fie (2) să nu distribuie tichetele pentru o lună, explicând părinţilor motivul. Deşi această regulă nu este populară, ea este necesară pentru a influenţa schimbarea obiceiurilor vechi, atât ale părinţilor cât şi ale profesorilor. Altminteri excepţiile devin regulă. Implicarea directorilor este fundamentală pentru a asigura implementarea acestei proceduri.

Documentarea rezultatelor: OvR a început în 2012 un proces anevoios şi costisitor de dezvoltare a unei baze de date pentru centralizarea informaţiilor privind prezenţa şi monitorizarea parcursului şcolar al copiilor. În 2014 OvR a demarat un proiect pilot legat de o aplicaţie on-line pentru tablete de monitorizare a prezenţei în timp real, creat pentru a facilita colectarea informaţiilor legate de prezenţa şi centralizarea de la sfârşitul fiecărei luni.

Cu aplicaţia pentru notarea prezenţei, dezvoltată special pentru FCG, profesorii pot utiliza Tabby pentru a înregistra prezenţa zilnică şi a o transmite prin Internet, ceea ce poate conduce la o colectare a datelor mult mai uşoară şi mai corectă (fiecare copil are o pagină a lui cu fotografia şi informaţiile personale; în fiecare dimineaţă profesorul completează aplicaţia de prezenţă şi acestea sunt transferate automat în timp real în baza de date FCG).

IMPLICAREA PĂRINŢILOR (P. 19)

„Trebuie să implici părinţii, altfel nu vor trece pragul uşii. Dar atunci trebuie să negociezi, pentru că îţi vei da seama că nu tot ce vor ei este nepărat bun pentru copiii lor."
Naomi Eisenstadt, Primul Director al Sure Start , Uk, 2011

Şotron Doi: Acest modul, conceput pentru părinţii care nu sunt decişi să-şi trimită copiii mici la grădiniţă, este un program de 11 săptămâni oferit în primăvară pentru copiii de 2-4 ani şi părinţii lor, care îi pregăteşte pentru programul zilnic de grădiniţă. Mamele şi copiii se întâlnesc cu un profesor, plătit suplimentar de OvR, într-un cadru prietenos, timp de două ore săptămânal, astfel încât copiii şi mamele să se obişnuiască cu grădiniţa. Este de asemenea o ocazie de transmitere a practicilor corecte de *parenting*.

În comunităţile FCG majoritatea părinţilor şi-ar dori să îşi vadă copiii mai bine educaţi decât ei şi sunt gata să facă sacrificii personale pentru progresul copiiilor. Programe de educaţie parentală există din abundenţă, dar nu şi unele adresate direct părinţilor analfabeţi care deseori nu au noţiuni de bază de creştere a copiilor.

ÎMBUNĂTĂŢIREA SĂNĂTĂŢII COPIILOR (P. 20)

În 2012, grantul de €150.000 pe 3 ani acordat de către GSK a adăugat programului FCG o componentă de sănătate. Programul ***Împreună Pentru o Sănătate Mai Bună*** a invitat comunităţile locale să-şi dezvolte propriile proiecte, în funcţie de circumstanţele locale. Controale medicale regulate, vaccinări, medicaţie de urgenţă, salariile mediatorilor sanitari, educaţia pentru sănătate şi planificarea familială au fost identificate ca nevoi principale. Din 2012, 1220 de copii au beneficiat de analize medicale, vitamine, medicamente, vaccinări şi intervenţii medicale, iar 2400 de adulţi au fost consiliaţi cu privire la sănătatea copiilor lor.

Deşi este necesar, proiectul nu este uşor şi nici nu se poate susţine singur în acest moment. Lipsa serviciilor integrate de sănătate, educaţie şi servicii sociale combinată cu proasta infrastructură sanitară din România rurală sunt obstacole insurmontabile. Alte obstacole întâmpinate: lipsa de resurse umane, piedici birocratice în procesul de angajare, calitatea inconstantă a activităţii mediatorilor sanitari şi diferenţa dintre discursul referitor la sănătate la nivelul naţional şi realităţile la nivelul local. OvR va continua activităţile legate de sănătate (educaţie sanitară, fructe şi produse de igienă, colaborarea cu caravanele medicale) ca parte a FCG cât timp va exista parteneriatul cu GSK . Fără fondurile GSK şi monitorizarea OvR, acest element s-ar putea diminua în timp.

Strategia de extindere (p. 21)

În februarie 2014, Consiliul Judeţean Cluj a fost primul care a alocat fonduri publice pentru a extinde FCG. Pentru anul şcolar 2013-2014, alocaţiile financiare ale Clujului au acoperit 100 de copii, incluzând în program 4 noi comunităţi: Bonţida, Săcuieu, Călăţele şi Poieni. Pentru 2014-2015, numărul copiilor a crescut cu încă 4 comunităţi (Căşeiu, Iara, Moldoveneşti, Viişoara). Parteneriatul FCG din Cluj este un model de colaborare constructivă între sectoare.

Consiliul Judeţean Covasna analizează finanţarea celor 250 de copii din comunităţile incluse în prezent în FCG. Dacă această măsură va fi votată, OvR va redirecţiona banii eliberaţi spre includerea în program a altor 250 de copii din Covasna. După doi ani de discuţii cu Consiliul Judeţean Sibiu, extinderea cu fonduri guvernamentale din acest judeţ este pe moment stagnată.

Grantul SEE 2009-2014 în cadrul Fondului ONG în România ajută extinderea FCG în trei judeţe în parteneriat cu judeţul şi autorităţile locale. Scopul este dublu: întărirea parteneriatului OvR cu Consiliile judeţene şi Inspectoratele Şcolare ca un pas înainte în vederea extinderii programului la nivel naţional şi adăugarea la FCG a unei componente educaţionale părinte-profesor mai robuste.

OvR a decis folosirea fondurilor SEE în Braşov, Dâmboviţa şi Dolj datorită interesului demonstrat de autorităţile publice de aici în extinderea programului FCG în judeţele lor. Obiectivul este ca fiecare Consiliu Judeţean participant să preia costul tichetelor sociale pentru anul şcolar 2015-2016 pentru comunităţile incluse în proiect. Bineînţeles, acest rezultat depinde de mulţi factori - nu doar de rezultatele programului FCG.

Cum puteți ajuta

Transfer bancar:

Asociația OvidiuRo
ING Bank, România
Swift: INGBROBU

LEI:	RO33 INGB 0008 0081 5133 8917
	RO54 INGB 0008 0081 5133 8927
USD:	RO25 INGB 0008 0081 5133 4017
EURO:	RO79 INGB 0008 0081 5133 0717
GBP:	RO29 INGB 0008 0081 5133 1617

Donații recurente lunare:
Diana Stoica, diana.stoica@ovid.ro
0726.237.207

Direcționați 2% din impozitul pe venit sau 20% din impozitul pe profit
Nume: Asociația OvidiuRo
Cod fiscal: 16 40 50 35
Cont: RO33 INGB 0008 0081 5133 8917
Donații online:
www.ovid.ro/direct-pentru-copii-2/direct-debit/

Contact

Asociația OvidiuRo

București: Str. Dr. Râureanu 4, 050048
tel/fax: 021 315 88 06
Bacău: Str. I.S. Sturdza 80, 600269
tel/fax: 0234 581 940
office@ovid.ro, www.ovid.ro
Facebook: Asociatia OvidiuRo

The Alex fund

211 W. 106th St., Suite 4A
New York, NY 10025
212-865-7611 alex@alexfund.org
www.alexfund.org
Facebook: The Alex Fund